

DAN TOMOZEI

DIPLOMATIA PANDA

Prefețe de

Ambasador VIOREL ISTICIOAIA-BUDURA

WU MIN, Șeful Secției de limba română, Radio China Internațional

EMIL DAVID, Doctor în economie

Lucrare tipărită cu sprijinul financiar al Radio China Internațional

CORINT
BOOKS

DAN TOMOZEI

În perioada 1992-2010 a fost jurnalist în România, în presa locală și națională, unde a fost corespondent, redactor, redactor-șef, producător la: *Tribuna* din Sibiu, Mediafax, revista *Dacii liberi*, PRO TV, *Jurnalul Național*. A fost desemnat în mai multe rânduri jurnalistul anului în presa locală și națională, recompensat cu premii și burse naționale și europene pentru activitatea jurnalistică.

În anul 2010, în România, a lansat volumul *Iluzia Democrației*. Din octombrie 2010 este expert al secției române a Radio China Internațional. În anul 2012, în România, a lansat volumul *Descoperind China – Beijing*. În anul 2013, la București, Sibiu, Chișinău și Shanghai a lansat volumul *Dialoguri la Beijing*, dedicat relațiilor româno-moldo-chineze. În 2014 a lansat, în România, volumul *Diplomația Panda*, prima ediție.

Redactare: Mirella Acseste

Tehnoredactare computerizată: Mihaela Ciufu

Design copertă: Dan Mihalache

Ilustrația copertei: Shutterstock

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin
GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

ISBN 978-606-8623-74-0

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TOMOZEI, DAN

Diplomația Panda / Dan Tomozei; pref.: Viorel Isticioaia-Budura,
Wu Min, Emil David. - București : Corint Books, 2015

ISBN 978-606-8623-74-0

I. Isticioaia-Budura, Viorel (pref.)

II. Wu Min (pref.)

III. David, Emil (pref.)

341.7(498+510)

CUVÂNT-ÎNAINTE

Am acceptat invitația autorului de a spune câteva cuvinte în deschiderea cărții cu sentimente mixte. În primul rând pentru că abundența subiectelor tratate, diversitatea lor mă depășesc și îmi mărturisesc cu asumată modestie specializarea pe zona problematicii diplomatice a Chinei și a regiunii asiatice în general. Dar, dincolo de această diversitate, am reținut substanțialele note și multiplele incidente sub care autorul tratează China și relațiile cu această țară. Am perceput, în lectura cărții, o șansă de a câștiga, de a progresa în înțelegerea Chinei într-un context multiplu. Rândurile sale sunt un meritoriu efort în această direcție.

În al doilea rând pentru că, precum orice carte, în general, această culegere de consemnări și evaluări reprezintă o explicită invitație la dialog, la implicare, la participare. Și din această perspectivă, apreciez sinceritatea și onestitatea autorului. Constat uneori temperatura ridicată a angajării sale așa cum e colorat tratată de scriitură, de atitudine, de opinii. Rețin invitația meritorie de a nu fi indiferenți, de a nu asimila necritic orice și oricum, de a deschide privirea, de a nuanța judecata, de a alege elementele ce pot câștiga în natura lor constructivă, folositoare, proiectivă pe termen lung în interes pozitiv, național și general.

Într-adevăr, unul dintre meritele notabile ale autorului îl constituie priza la actualitate și lectura prezentului, de multe ori cu un efort de judecată neconformistă, cu preocupare de documentare multiplă și repetată. Citind această carte, sunt tentat să-mi amintesc că, adeseori, parcurgând în ziare sau în comentariile publicate de alți autori rânduri scrise despre China sau despre relațiile româno-chineze, am constatat cu surprindere și mâhnire cum clișeele revin în

galop și judecățile se refugiază în dihotomii perimate. Este șocant cum în epoca exploziei informaționale unii scriu despre China îmbălsămați în anacronisme, obtuzi la profunzimea și la complexitatea evoluțiilor din China, din relațiile acestei puteri emergente cu partenerii strategici în plan mondial, cum mulți autori se refugiază în comoditatea îmbrățișării necritice a unor percepții din zone ale lumii sau din alte timpuri, care au o diferită istorie de relaționare cu China, care au variate interese și alte strategii. Secvențe numeroase din cuprinsul cărții ne demonstrează cum autorul are șansa și ne oferă pentru lectură priza la imediatul cotidian din China. Opțiunea sa pentru a detalia evoluții din ultimii doi-trei ani este meritorie, pentru că națiunea chineză a intrat într-o nouă fază a ascensiunii sale ca protagonist regional și internațional. Suntem cu toții martori nemijlocit afectați de aceste schimbări în lumea de azi și ar trebui să ne ocupe fierberea evenimentelor semnificative, interne, în China, sau cele în care este factor relevant, și să participăm la descifrarea valorii și a sensului lor.

Reflexele sănătoase de atenție și de evaluare critică ale ziaristului se aplică masiv urmării raporturilor româno-chineze, subiect tratat cu pasiune, cu preocupare, cu așteptări abundente și o analiză înverșunată, dar preponderent legitimă. Mă alătur autorului în sentimentul valorii credibile a legăturilor noastre tradiționale: tratată de unii cu nostalgie și percepută a fi nutrită doar de acreditări ideologice perimate, ignorată de mulți, ironizată de alții cu o anacronică, de compătimit, și săracă înțelegere a lumii de azi, prietenia româno-chineză este reală, este de substanță și are vitalitate. Aceste virtuți sunt, însă, de descoperit. Mulți dintre oamenii politici din perioada postdecembristă s-au lansat în tentative meritorii în această privință chiar dacă vremurile, agenda națională și opinia publică nu i-au favorizat. Conectat în virtutea poziției de jurnalist la actualitatea raporturilor româno-chineze și urmărind-o prin imediatul agendei derulate la Beijing, autorul analizează cu atenție, cu acut simț critic și cu fulminante interogații, frecvent legitime, derularea evenimentelor. Fără ezitări, el pledează în multe dintre paginile sale în favoarea raporturilor româno-chineze de o manieră corectă, uneori pe tonuri justițiare, dar mereu încrezător în valoarea acestor legături.

Rămâne de o imensă actualitate interogația obsedantă din partea autorului – care e oferta noastră de idei, de speranțe și de strategie în relaționarea cu China, cu multiplii săi protagoniști? Cum și cât de frecvent comunicăm

cu decidenții săi politici, cu oamenii de afaceri, cu cei care au studiat și și-au construit o carieră în România, ori cu cei care nu știu încă unde e România, dar au șansa de a se conecta cu noi? Cât de credibil e angajamentul nostru într-un dialog prin care China modelează viitorul lumii și lumea modelează viitorul Chinei? Care este China României, China așa cum se vede din perspectiva românească? Efortul autorului în această privință este susținut și ambițios și oferă o ipoteză de lucru cu ingrediente valide pentru cristalizarea unei asemenea perspective.

Personal, ca diplomat la București, la Beijing, și acum la Bruxelles, am sperat și am crezut mereu cu neclintită convingere că răspunsul nostru nu poate să rezulte decât dintr-o intensă și angajată dezbatere publică într-o Românie care își conștientizează șansele și provocările, cu o cât mai largă participare inteligentă, implicând experiențele și vederile politicianilor, ale oamenilor de afaceri români, ale diplomaților și ziariștilor, cercetătorilor și experților, ale tuturor!

Mărturisesc suplimentul de răbdare, moderație, realism la care constant m-a obligat efortul de coordonare a relațiilor cu China în cadrul Serviciului European de Acțiune Externă. În dezbaterile interne, în dialogul cu departamentele Comisiei Europene, cu diplomații din statele membre UE, cu oficialii chinezi, am deprins exercițiul perseverent, consecvent al identificării obiectivelor specifice europene, recunoașterea interdependenței și nevoia gestionării intereselor împărtășite; încredere strategică, răbdare strategică, înțelegere strategică – iată noțiuni prin prisma cărora sunt tratate legăturile cu Beijingul. Fiecare an, fiecare trimestru, fiecare lună sunt dominate de obsesia – nutrită de criza europeană, de presiunile problemelor curente, de ambițiile valorificării șanselor pe care le oferă China – de a adapta strategiile de relaționare cu Republica Populară Chineză, de a calibra cele peste optzeci de mecanisme de dialog și cooperare sectorială, de a construi o agendă viabilă, cu produse clare, în contextul Summiturilor anuale, al dialogului economic la nivel înalt, în dialogul strategic de nivel, pe fiecare palier, pe cât posibil. Nimeni nu proclamă lejeritatea unui angajament economic și politic cu China, toată lumea e conștientă de complexitate, de diferențe, de provocări.

Și pentru România, ca și pentru toate statele membre UE, reperul de valoare, actualitatea la care ar trebui să ne raportăm în virtutea opțiunilor noastre din ultimele două decade este „parteneriatul strategic cuprinzător” pe care Uniunea

VIOREL ISTICIOAIA-BUDURA

Europeană îl construiește cu R.P. Chineză. Itinerarul nostru de parcurs poate câștiga asumându-și și reperatele indicate de Agenda 2020, convenită la Beijing la nivelul Summitului UE-China din noiembrie 2013. Îmi îngădui, încă o dată, să cred sincer în valoarea celor scrise de autor – în temperatura ridicată a trăirii imediate, în sinceritatea și originalitatea sa, în valoarea autenticului pe care probabil atâția dintre noi îl așteaptă de la un autor ce se deschide către noi prin rândurile sale, cu dorul de țară, cu patriotism, cu aspirația spre mai bine.

Ambasador VIOREL ISTICIOAIA-BUDURA

EVOLUȚIA UNUI JURNALIST ROMÂN ÎN CHINA

L-am cunoscut pe Dan Tomozei în anul 2010. Atunci, secția de limba română la postul de Radio China Internațional avea nevoie de un expert străin. Din mai multe CV-uri primite, cel al lui Dan Tomozei mi-a atras atenția. Are o bogată experiență în domeniul presei, a obținut multe rezultate și a scris multe cărți. După primele contacte și teste, am hotărât să-l angajez în secție.

Dan Tomozei a sosit în China în luna octombrie 2010. A fost pentru prima dată când a ajuns în marea țară din Asia, departe de România. Totul era nou și interesant pentru el. Țin minte că, într-o zi, mi-a povestit că a observat, la o intersecție din apropierea radioului, o clădire de mari dimensiuni în construcție la care, la fiecare două-trei zile, se mai adăuga un etaj. Admira viteza de construcție și ordinea din jurul acesteia. Aproape zilnic treceam și eu prin acea intersecție, însă nu observam nimic deosebit. Probabil că pentru mine, un chinez care trăiește de ani buni într-o metropolă cu vitalitatea de dezvoltare a Beijingului, asemenea chestiuni nu mai atrag atenția. El, pe atunci, un român recent venit în China, observa situații și lucruri interesante pentru publicul român. Așa a apărut ideea ca el să realizeze cât mai multe reportaje, interviuri, să scrie despre realitățile chineze și românești așa cum le percepe din Beijing, informând publicul român despre cele ce se întâmplă în China.

De atunci au trecut patru ani, timp în care Dan Tomozei a devenit un bun cunoscător al capitalei Beijing, a călătorit în mai multe provincii și orașe chineze, a scris extrem de multe reportaje, articole și interviuri, prezentate de Radio China Internațional, multe apărute și în mass-media din România. Site-ul personal *dantomozei.ro*, intitulat „O cărămidă din Marele Zid”, este o impresionantă reflexie a muncii sale voluntare, efort concretizat și în apariția a trei cărți scrise în China:

Descoperind China – Beijing, Dialoguri la Beijing și Diplomația Panda, care acum, iată, cu sprijinul Radio China Internațional, este reeditată.

Privind titlurile cărților scrise în China, putem sesiza un proces de „maturizare” a perspectivei autorului cu privire la mediul în care trăiește și muncește de câțiva ani. În prima carte scrisă aici, *Descoperind China – Beijing*, Dan Tomozei a oferit publicului imaginea celor mai interesante și mai valoroase locuri din Beijing, fiind simultan un ghid, dar oferind și un punct de vedere personal cu privire la viața din capitala Chinei. În volumul bilingv româno-chinez *Dialoguri la Beijing*, o selecție de interviuri realizate în calitate de angajat al Radio China Internațional, Dan Tomozei a prezentat China prin intermediul oficialilor din România și din Republica Moldova ajunși la Beijing și Shanghai. Din perspectiva realităților și momentelor surprinse, vorbim despre un volum-document, în care dialogurile purtate cu prim-miniștri, miniștri, oficiali europeni, personalități academice, culturale și politice sunt derulate într-un stil care oferă posibilitatea prezentării Chinei contemporane, relativ diferită de imaginea construită în presa occidentală.

După patru ani de locuit în China, se poate spune că Dan Tomozei a văzut și înțeles „și capra și varza”, în această mare țară. De la entuziasmul inițial, manifestat la sosirea în China, gândirea calmă, în care domină rațiunea, a luat locul și în preocupările editoriale concretizate în volumul de față. Putem vorbi, din nou, despre o imagine a relațiilor dintre China, România și Republica Moldova, cu aplecare și pe relațiile China – Uniunea Europeană, o imagine care acoperă perioada 2011-2014. Urmărind fie și numai titlurile volumului, pot fi desprinse aspecte de învățare și înțelegere reciprocă, pot fi observate interese comune și soluții care pot să ducă la o dezvoltare comună.

Ca bun prieten al autorului, îl felicit pentru publicarea acestei cărți. Sunt sigur că are o anumită valoare din care cititorii, chiar și din comentariile uneori critice, în special cu privire la contactele româno-chineze, vor putea înțelege mai bine relațiile dintre China și România, dintre China și Europa. Admir totodată efortul depus de autor pentru prezentarea unei Chine reale, pentru promovarea relațiilor de prietenie dintre diferite țări.

WU MIN
Șeful Secției de limba română
Radio China Internațional

DAN TOMOZEI – ÎNTRE MODELE ȘI ANTIMODELE

Despre China, la noi, se vorbește mult și se scrie puțin. Poate și pentru că românii, cu o ingenuă superficialitate, o privesc mai curând ca pe o curiozitate, ca pe o destinație exotică, nu ca pe un experiment politico-economic de anvergură mondială.

După știința noastră, singur, jurnalistul sibian Dan Tomozei a dedicat, în ultimii ani, cu subtilă înțelegere și profundă analiză comparativă, trei volume de scrieri realităților în mijlocul cărora trăiește, China de azi, și laolaltă cu ea, în interiorul său geografic și sentimental, talentatul nostru confrate în ale scrișului. Să scrii temeinic, neostenit și obiectiv despre o țară în care trăiești efectiv și afectiv de câțiva ani de zile – iată o dovadă de probitate profesională! Pentru că Dan Tomozei, prin demersul său jurnalistic, ne prezintă azi, din nou, în toată amplitudinea sa, un model de succes.

Un model politic – pentru că nu e puțin lucru să faci dintr-o ideologie socialistă, un capitalism popular de succes.

Un model economic – pentru că azi China se bate pentru întâietate cu SUA, după ce a depășit Japonia, Germania sau Rusia.

În fine, un model etic uman – măcar pentru faptul că nimeni în lumea pretins civilizată nu s-ar mulțumi cu atât de puțin precum un chinez care muncește adesea 16 ore din 24.

Pe de altă parte, pentru că tot vorbeam de analize comparative, știm cu toții despre China că este un model în aceeași măsură în care România s-a dovedit a fi un antimodel în tranziție. Am scris și publicat o teză de doctorat pe această temă și mă bucur că Dan Tomozei confirmă în cartea sa ipotezele și demonstrațiile mele.

După experiența dezolantă a unui sfert de veac de tranziție românească, îndrăznesc să cred că am deslușit câteva dintre temeiurile pentru care modelul chinezesc nu este agreat la București: pentru că niciun român nu este dispus să muncească precum un chinez și să fie plătit la fel; pentru că niciunul dintre îmbogățiții tranziției românești nu dorește, nici măcar în cele mai negre coșmaruri, să fie anchetat, judecat și, eventual, executat pentru fărădelegile comise; pentru că niciun întreprinzător român, dintre cei mulți care își încarcă mărfurile chinezești în avioane și vapoare, nu ar accepta să vândă la adaosurile și comisioanele infime pe care le practică chinezii.

Din toate aceste motive pur subiective, îmbrăcate însă în haine propagandistice de genul „noi suntem capitaliști cu ochii la licuricii americani, nu neocomuniști *made in Beijing*”, modelul chinezesc – care și-a demonstrat superioritatea mondială – nu are și nu va avea încă multă vreme acces în România. Spre paguba uriașă a României – spun eu. Și o spun ca un om care a vizitat China, în delegație oficială, în urmă cu aproape 20 de ani. Nu am putut scrie atunci o carte despre miracolul chinezesc, la fel ca Dan Tomozei azi. O spun cu regret și, poate, cu o urmă de invidie profesională.

Dar îi datorez acum lui Dan Tomozei, după lectura aprofundată a cărților sale, înțelegerea profundă a adevărilor fundamentale și a filosofiei chinezești pe care el a avut șansa să le cunoască după câțiva ani buni, iar eu, la vremea mea, doar le-am adulmecat într-un periplu oficial de zece zile. Abia după ce am citit aceste cărți, pot spune că am cunoscut cu adevărat spiritul mării Chine.

Nu știu și nu mă încumet să apreciez ce ecou vor avea aceste adevăruri în rândul politicianilor noștri, cei care pretind că le știu pe toate și își permit să trateze cu ironii răsuflăte o mare superputere.

Lui Dan Tomozei îi dau însă un sfat prietenesc: să continue să ne spună cât de buni sunt alții prin comparație cu noi. Poate așa va reuși să ne trezească la realitate, poate așa va izbuti să facă o breșă decisivă în „marele zid chinezesc” cu care ne-am înconjurat, numai pentru a digera în liniște propria prostie și neputință.

Cât despre China, cea pe care am cunoscut-o și admirat-o prin anii '90, mă încearcă o temere ascunsă: aceea că marea putere asiatică, concurând acerb cu America, va începe să semene cu aceasta!

Nu știu de ce simt că China de azi devine treptat mai puțin sentimentală și tradiționalistă. Nu pot să uit, din vremea vizitei mele, că zgârie-norii din preajma Hong-Kong-ului erau ridicați de chinezi cu schele din bambus.

Îmi amintesc de miile de bicicliști care se revărsau, ca un fluviu uriaș, în centrele marilor orașe, în fiecare dimineață, la începerea lucrului. Îi revăd pe țărani chinezi migălind zilnic pe culturi nesfârșite de orez, scufundați în apă până dincolo de genunchi... Mai sunt toate acestea? Vor mai fi ele peste o vreme, când China își va fi învins concurenții mondiali?

Aș vrea să sper că tot Dan Tomozei, într-o altă carte, va fi cel care ne va povesti, în stilul său inconfundabil, despre prețul pe care orice superputere îl plătește până la urmă într-o lume superglobalizată.

EMIL DAVID
Doctor în economie

CUVÂNTUL AUTORULUI

Departate de patrie fiind, am descoperit că una dintre cele mai dificile situații în care te poți afla, dincolo de dorul de casă, de pierderea celor dragi, este aceea în care ești nevoit să îți critici țara, urmare a politicilor guvernamentale sau prezidențiale. În China, un stat în care liderii sunt respectați, în principal ca efect al meritocrației, să vezi o țară sfâșiată din interior de cei care ar trebui să fie generatori de coagulare și concentrare a energiilor pare ceva ireal. Iată de ce mulți dintre chinezii care iubesc atât de frumos și exemplar România mă întreabă frecvent: „Ce se întâmplă cu voi, cu România?”, după ce mulți ani, România a reprezentat un reper cultural și economic. Fie și numai pentru aceste motive, cred că România trebuie să aibă curajul să se privească în oglindă, chiar și într-o oglindă desprinsă de rigorile diplomatice, o oglindă personală în care sunt reflectate, cu modestie și cu reținere, momente, situații și evenimente care acoperă o perioadă de profunde schimbări în România, China și Republica Moldova, 2011–2014.

România se află de mai bine de două decenii în situația de a nu se regăsi pe sine, de a fi controlată din exterior la toate nivelurile: social, economic și politic, aidoma unui bolnav care nu reușește să revină nici măcar la stadiul de a înțelege realitatea în care se află. Această realitate, privită din perspectiva chineză, se regăsește și în zona diplomatică, unde activismul, rigorile și limitele de personalitate ale celor care se află în funcții de decizie, în multe situații, pot fi catalogate drept absurde și marginale, în contact cu necesitățile reale. Cum altfel poate fi caracterizată situația în care decidenții diplomați folosesc procedurile pentru a îngreuna sau pentru a bloca activitatea, nicidecum pentru a o facilita? În acest context diplomatic, atunci când un ambasador devine generator de „curiozități”,

nicidecum de acțiuni care să conducă la deschiderea și la dezvoltarea relațiilor, la încurajarea și susținerea inițiativelor care pot aduce contribuții la buna imagine a țării, în mod firesc și obligatoriu cel responsabil este tot Bucureștiul, care continuă să joace și la „export” după modelul politicii interne.

Prin intermediul volumului *Diplomația Panda* doresc să lansez un semnal de alarmă mai ales cu privire la felul în care România se prezintă în relația cu unul dintre statele importante ale lumii: China. Prestația, în multe situații contradictorie, jignitoare, conduce România într-o zonă marginală, în ciuda șabloanelor potrivit cărora între cele două țări există o prietenie tradițională. România reușește să își vândă sieși imaginea de bun prieten al Chinei, deși, de la cel mai înalt nivel în stat, lansează mesaje lipsite de o minimă diplomație. Mai mult, România pare să nu înțeleagă, la modul pragmatic și eficient, competiția continentală sau regională (Uniunea Europeană – Europa Centrală și de Est) pentru atragerea investițiilor chineze. Privind numai spre Ungaria și Bulgaria – țări membre UE, sau spre Serbia – țară în afara UE, analizele ar trebui să conducă la o schimbare de abordare din partea Bucureștiului, căci falsele sau realele piedici semnalate odată cu invocarea Fondului Monetar Internațional sau a Comisiei Europene pot fi depășite numai printr-o politică inteligentă și abilă.

Înțelegând faptul că Republica Populară Chineză reprezintă cel mai important vector de influență și putere economică a secolului XXI, guvernările din România ar trebui să depășească nivelul politicilor conflictuale personale, căutând să urmărească o politică în beneficiul românilor, europeni care au pierdut de mulți ani competiția bunăstării cu chinezii. Iată de ce, în timp ce oferă lecții și prezintă soluții politicienilor din Republica Moldova, unde exportă modelul politic de la București, România ar trebui să adopte ca model guvernările din marile capitale europene, acolo unde China își exprimă interesul și prietenia prin intermediul urșilor Panda, cei mai importanți și mai semnificativi ambasadori ai marelui stat asiatic. Altfel spus, una dintre țintele României pentru următorii ani, odată ce va depăși jocul politic de tip fanariot, va trebui să fie reprezentată de recuperarea relațiilor de cooperare cu China, pentru ca într-un orizont nu foarte îndepărtat să putem admira și la București, alături de ursul brun, un urs Panda.

Oricum privești realitățile româno-chineze din ultimii 25 de ani, evoluția nu a fost, la niciun capitol, una favorabilă României, în timp ce China a reușit și reușește să recupereze distanțe și poziții pe toate planurile. Fie urmărind și

numai această realitate, trebuie privite cu rigoare și onestitate modelele urmate de fiecare stat, pentru că, în final, singurul aspect relevant în discuție este nivelul de trai, bunăstarea oamenilor, modul acestora de a se raporta cu mândrie la propria țară.

În calitate de stat membru al Uniunii Europene și al NATO, pentru care a plătit cu asupra de măsură, România ar trebui să își depășească complexe de inferioritate, să apeleze cu precădere la specialiști și la soluții corecte, pentru că, inclusiv aici, în China, la aproape 9.000 de kilometri de țară, românii sunt apreciați și reușesc să stârnească admirație la nivelul Chinei și al Asiei. Iată de ce, având permanent în față modelul evoluției chineze, îndemn la mai multă deschidere și dorință de înțelegere a realităților globale, pentru ca România să devină cu adevărat un stat, unul respectat și apreciat la nivel de națiune, nu doar la nivelul indivizilor care aleg, în mult prea multe situații, să își asume destinul departe de țară. Mai mult, având alături un prieten onest și generos, așa cum a fost mereu R.P. Chineză în relația cu România, căutând cu atenție, profunzime și deschidere bunăvoința acesteia, cu certitudine vom avea de câștigat, ca un alt argument pentru derularea unei politici pe modelul și vocația generată de „Diplomația Panda”.

Și încă un argument adus în favoarea necesității aprofundării realităților euro-asiatice. Cât timp în preocuparea de a înțelege China și Asia sunt aplicate șabloane și modele socio-economice înrădăcinate în experiența proprie (națională sau continentală), eroarea este singura situație posibilă. A căuta să înțelegi, înainte de a judeca și de a propune soluții, este o chestiune esențială, aplicabilă inclusiv în relația procentuală a subiectelor abordate, pentru că un milion sau o sută de milioane în China pot să nu reprezinte valori impresionante, însă pentru Europa pot însemna date care să schimbe esențial nu doar realitatea economică, ci chiar și pe cea demografică.

DAN TOMOZEI

Beijing, 2015

România

PREȘEDINTELE JUCĂTOR SFIDEAZĂ CHINA

În timp ce marile puteri europene caută să intre în grațiile celui mai dinamic actor mondial al ultimilor ani, am numit aici China, România, prin vocea președintelui Traian Băsescu, demonstrează încă o dată că la nivel diplomatic nu știe nici măcar să tacă inteligent, dacă tot nu are nimic mai bun de făcut. Guvernul de la Beijing, grație relațiilor diplomatice de peste 60 de ani și a cooperării economice din anii '70-'80, continuă să considere România un partener privilegiat. Însă toleranța și îngăduința tradițională chineză nu asumă derapaje total lipsite de diplomație, venite de la cel mai înalt nivel în stat.

În fond, împotriva cui și-a îndreptat președintele Băsescu remarca tendințioasă prezentată miniștrilor români care nu ar trebui să cadă „în plasa unei povești de genul să luăm niște bani din China”? Cât și mai ales ce informații deține președintele de este atât de levitant cu privire la relația diplomatico-economică dintre România și China? Cu certitudine că informările pe care președintele Băsescu le primește la Cotroceni evită să vorbească de miile de kilometri de autostradă construite în China în ultimii cinci ani, de miile de kilometri de linie ferată de mare viteză, fără să mai spun de faptul că, deși reclamă că este o țară în curs de dezvoltare, cu mari probleme economice și sociale, China are o rezervă valutară de peste 2,5 trilioane USD și investește alte câteva zeci de miliarde în întreaga lume. Toate aceste date, succinte, fac din Beijing capitala mondială a marilor decizii strategice, chiar dacă SUA se străduiesc să rămână importante în zona Asiei prin forța militară, grație tensiunilor din peninsula coreeană.

Strâns legat de incapacitatea de a produce soluții reale pentru ieșirea României din criza economică, președintele nu conține să fie glumeț, să fie ironic. O atitudine care seamănă cu ipostaza vulpii pentru care strugurii sunt acri. Iar cum China nu găsește motive să bată la ușa României, președintele Băsescu se

zgâiește la Himalaya din postura unui bichon isterizat de faptul că nimeni nu-l mai bagă în seamă. Izolarea și antipatia față de România, generate și de lipsa de tact diplomatic a președintelui Băsescu, riscă să depășească granițele Europei, devenind o emblemă cunoscută până în Extremul Orient. O izolare evidentă fie și numai lecturând presa asiatică, unde doar grație echipelor de fotbal înscrise în Liga Campionilor descoperi mențiuni despre România.

În fond, ce a ironizat președintele României în ședința Guvernului de la București? Faptul că puterile UE au acceptat în 2010 investiții chineze pentru dezvoltarea gigantului aeronautic Airbus și în domeniul nuclear (Franța) sau contracte de 5 miliarde USD vizând domeniile energiei, auto și aeroportuar pe segmentul cargo (Germania). Cu toate acestea, pentru Traian Băsescu, China nu prezintă interes. La fel cum, lipsit de importanță este faptul că, în turneul întreprins de președintele Hu Jintao, în noiembrie trecut, în Europa, China a dezvoltat proiecte de alte 5 miliarde USD în Grecia, a semnat finanțarea unei autostrăzi în Polonia, apoi un uriaș proiect industrial cu 8.000 de locuri de muncă în Irlanda, iar un alt contract de un miliard USD a fost semnat cu Italia pentru construcția unui terminal cargo pe aeroportul din Roma. Intențiile declarate ale Chinei pe relația cu Europa se ridică la peste 100 de miliarde USD în următorii patru ani, în prezent fiind de aproximativ 40 de miliarde USD. La toate acestea se adaugă contractele semnate cu parteneri din Turcia, Macedonia, Marea Britanie, Portugalia, Ungaria și de dată recentă cu Spania (5,5 miliarde USD).

În evoluția firească a politicii externe românești, prostia și orgoliul au făcut ca România să nu fie prezentă la timp și efectiv pe lista niciunui mare eveniment geopolitic strategic. Marginalizată până și în clubul UE27, la nivel de politică de stat, România se vede din afara țării ca un bolnav incapabil să răspundă fie și numai la stimulii de autoconservare a relațiilor de prietenie politice, atâtea câte au mai rămas. Dar, în izolarea tot mai accentuată la care supune țara, președintele Traian Băsescu este generos, asumându-și responsabilitatea politică a întârzierii accesului României în spațiul Schengen. Această asumare este echivalentă cu impactul explorărilor selenare chineze din ultimele luni asupra țăranului român, tot mai dezinteresat să facă față globalizării. Adică zero! Și în timp ce China se pregătește să aselenizeze în 2014, România apreciază la nivel oficial că FMI este unica soluție.

6 ianuarie 2011